

ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ- ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ- ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Του Ηλία Κασιδιάρη του Παναγιώτη

ΠΡΟΣ

Τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, Κωνσταντίνο Τασούλα, κάτοικο Αθηνών, Μέγαρο Βουλής.

*****

Η Κυβερνητική τροπολογία με τίτλο: «Δικαίωμα κατάρτισης συνδυασμών στους βουλευτικές εκλογές, αντικατάσταση παραγράφου 1 Άρθρου 32 του Προεδρικού Διατάγματος 26/2012», παραβιάζει σωρεία διατάξεων και μεταξύ άλλων, όλως ενδεικτικώς τις κάτωθι:

- Τα άρθρα 20, 29 και το άρθρο 51 του Συντάγματος.
- Το άρθρο 6 παράγραφος 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).
- Το άρθρο 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το άρθρο 71 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Επίσης:

- Νοθεύει το Δημοκρατικό Πολίτευμα και τη Λαϊκή Κυριαρχία.
- Θεσπίζει ανεπίτρεπτους περιορισμούς που έρχονται σε αντίθεση με την αρχή της διεξαγωγής ελεύθερων εκλογών και με το δικαίωμα του «εκλέγειν» και του «εκλέγεσθαι» όπως αυτό καθορίζεται από το ισχύον Σύνταγμα της Ελλάδος.

Πιο συγκεκριμένα, η τροπολογία υπό στοιχεία 1570/149/2-2-2023 που κατατέθηκε στη Βουλή προς επεξεργασία και ψήφιση παραβιάζει - είτε άμεσα είτε έμμεσα- πληθώρα συνταγματικών διατάξεων, καθώς επιχειρεί να αλλοιώσει την πραγματική βούληση του συνταγματικού Νομοθέτη και να θέσει επιπλέον αντισυνταγματικούς φραγμούς και κωλύματα στο δικαίωμα του «εκλέγεσθαι» και στο δικαίωμα ίδρυσης πολιτικών κομμάτων.

Επισημαίνω ότι στο άρθρο 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι κάθε Έλληνας Πολίτης μπορεί να συμμετέχει ελεύθερα στην πολιτική ζωή της χώρας, ενώ στο άρθρο 29 του Συντάγματος ορίζεται ότι οι Έλληνες πολίτες, που έχουν το εκλογικό δικαίωμα, μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει και το δικαίωμα των κομμάτων να συμμετέχουν στις εκλογές, καθώς αυτός είναι και ο λόγος της ύπαρξης και κατοχύρωσής τους σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα. Δηλαδή, η προσπάθεια διάδοσης των ιδεών τους στην κοινωνία και προσέλκυσης ψηφοφόρων στις εκλογές. Με την υπό ψήφιση τροπολογία της Κυβέρνησης επιχειρείται η κατάλυση του ανωτέρω δικαιώματος και η θέσπιση ανεπίτρεπτων εμποδίων

για τη συμμετοχή στις εκλογές ενός νομίμως ιδρυθέντος κόμματος και συλλήβδην όλων των υποψηφίων βουλευτών αυτού.

Περαιτέρω στο άρθρο 51 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται ρητά ότι ο Νόμος μπορεί να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα μόνο ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα. Αμετάκλητη καταδίκη, όπως καλώς γνωρίζετε, σημαίνει ότι η καταδίκη έχει επικυρωθεί και από τον Άρειο Πάγο. Στην περίπτωση μου όμως υπάρχει μόνο πρωτόδικη καταδίκη, παρ' ότι η Εισαγγελική πρόταση ήταν απολύτως απαλλακτική, ενώ ακόμα δεν έχει ολοκληρωθεί ούτε η εκδίκαση της έφεσής μου. Με την επίμαχη τροπολογία, επιχειρείται με τρόπο αντίθετο προς τις πρόνοιες του Συντάγματος η δια της πλαγίας οδού αφαίρεση του εκλογικού μου δικαιώματος.

Το αντεπιχείρημα κυβερνητικών παραγόντων ότι μου επιτρέπεται να κατέλθω στις εκλογές ως ανεξάρτητος υποψήφιος βουλευτής ή ως υποψήφιος βουλευτής με κάποιο άλλο κόμμα της αρεσκείας τους, επιβεβαιώνει αντί να αναιρεί την αντισυνταγματικότητα της διάταξης. Είναι αυτονόητο ότι κάθε Έλληνας πολίτης δικαιούται να συμμετέχει στις εκλογές, ως υποψήφιος με το κόμμα που αυτός επιθυμεί. Άρα η θεσπιζόμενη απαγόρευση παραβιάζει κατάφωρα το άρθρο 51 του Συντάγματος, αφού κατ' ουσίαν μου στερεί το δικαίωμα να εκλέγομαι, χωρίς να υπάρχει αμετάκλητη καταδίκη εις βάρος μου.

Μαζί με τα ανωτέρω, παραβιάζεται προδήλως και το «τεκμήριο της αθωότητας», όπως αυτό κατοχυρώνεται ρητά στα:

– Άρθρο 6 παράγραφος 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

– Άρθρο 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

– Άρθρο 71 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Ενώ απολαμβάνει και συνταγματικής προστασίας από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 6, 7, 20 και 25 του Συντάγματος.

Συμπληρωματικά οφείλω να επισημάνω τα ακόλουθα: αν οι εμπνευστές της συγκεκριμένης διάταξης έκαναν τον κόπο να αναζητήσουν στον Άρειο Πάγο στοιχεία για το κόμμα «Έλληνες για την Πατρίδα», το οποίο μετονομάστηκε σε «Εθνικό Κόμμα ΕΛΛΗΝΕΣ», το οποίο είχα την τιμή να συνιδρύσω με εκατοντάδες Έλληνες πολίτες, θα διαπίστωναν ότι: το κόμμα έχει ιδρυθεί απολύτως νόμιμα, ενώ η Ιδρυτική Διακήρυξη, το Καταστατικό του και οι τροποποιήσεις αυτού έχουν κατατεθεί στον Άρειο Πάγο και είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου. Σε όλα τα ανωτέρω τονίζεται emphaticά ο σεβασμός του κόμματος στο Δημοκρατικό Πολίτευμα και η προσήλωσή του στα Δημοκρατικά Ιδεώδη, παρά τη συνεχιζόμενη κυβερνητική προπαγάνδα και τις ύβρεις περί δήθεν “ναζιστικού” κόμματος. Πρόκειται για ένα νέο κόμμα με πατριωτικό προσανατολισμό, το οποίο σέβεται και τηρεί απόλυτα το Σύνταγμα, τους Δημοκρατικούς Θεσμούς και την κείμενη Νομοθεσία. Από το έτος 2020 που ιδρύθηκε, ουδέποτε η δράση του απασχόλησε, καθ' οιονδήποτε τρόπο, τις Αρχές, σε αντίθεση με τα κόμματα εξουσίας, που στελέχη και βουλευτές τους εμπλέκονται διαρκώς σε σοβαρές ποινικές υποθέσεις, οι οποίες απασχολούν έντονα την κοινή γνώμη και τις Διοικητικές Αρχές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι έχω ήδη παραιτηθεί από την προεδρία και τα όργανα διοίκησης του κόμματος πολύ πριν ξεκινήσει οποιαδήποτε συζήτηση για την επίμαχη διάταξη και δεν ασκώ ούτε πραγματική ούτε τυπική και κανενός άλλου είδους ηγεσία ή διοίκηση. Η πραγματική και ουσιαστική διοίκηση του

κόμματος ασκείται από τα εκλεγμένα όργανα του κόμματος, τα οποία στελεχώνονται από πληθώρα καταξιωμένων συμπολιτών μας. Περαιτέρω, με την επίμαχη τροπολογία διευρύνεται υπερβολικά η εξουσία του Αρείου Πάγου να απαγορεύει τη συμμετοχή στις εκλογές ενός πολιτικού κόμματος, καθώς θεσπίζονται αόριστες έννοιες όπως η πραγματική ηγεσία, ο ηγετικός πολιτικός ρόλος στο εκλογικό σώμα, η τυχόν προηγούμενη καταδίκη υποψηφίων βουλευτών ή ιδρυτικών μελών και στελεχών τα οποία αφήνουν ευρύτατο περιθώριο αυθαιρεσίας. Με αυτό τον τρόπο ανατρέπεται η κρατούσα βαθύτατα δημοκρατική θέση που κυριαρχεί στη χώρα μας, τουλάχιστον από τη μεταπολίτευση και εντεύθεν, σύμφωνα με την οποία ο Άρειος Πάγος ελέγχει μόνο τα τυπικά στοιχεία για την ανακήρυξη ενός κόμματος, ενώ δεν μπορεί να απαγορεύσει τη συμμετοχή του στις εκλογές για άλλους πολιτικούς λόγους. Άλλωστε, ο πυρήνας της δημοκρατίας έγκειται στο ότι μόνος αρμόδιος να κρίνει την εκλογική τύχη ενός κόμματος είναι το εκλογικό σώμα και αυτό ακριβώς φοβάται η κυβέρνηση. Η σύνταξη της επίμαχης διάταξης έλαβε χώρα αμέσως μετά την επιβεβαίωση της εισόδου στη Βουλή του Εθνικού Κόμματος ΕΛΛΗΝΕΣ. Αυτό που επιβεβαιώνουν όλες οι εταιρείες δημοσκοπήσεων είναι ένα γεγονός που καθιστά αδύνατη την επίτευξη αυτοδυναμίας από το κυβερνών κόμμα. Η κυβέρνηση αποφάσισε να καταλύσει το Σύνταγμα για να αλλοιώσει το εκλογικό αποτέλεσμα και να εξυπηρετήσει τα μικροπολιτικά της συμφέροντα. Η πράξη αυτή συνιστά βαρύτατο ποινικό αδίκημα με βάση το άρθρο 134 του Ποινικού Κώδικα. Εξάλλου, θεσπίζεται και μία παγκόσμια αντιδημοκρατική πρωτοτυπία, ήτοι, το δικαίωμα υποβολής υπομνημάτων τεκμηρίωσης από πολιτικά κόμματα και από τον κάθε εκλογέα, οι οποίοι θα μπορούν να διαβιβάζουν στον Άρειο Πάγο στοιχεία που κατά τη γνώμη τους θα συνηγορούν υπέρ της απαγόρευσης συμμετοχής στις εκλογές ενός πολιτικού κόμματος. Εδώ οι συντάκτες της διάταξης ξεπέρασαν και τον πιο ευφάνταστο νομικό, καθώς υπονομεύουν τον Άρειο Πάγο, υποχρεώνοντάς τον να λαμβάνει και να αξιολογεί πάσης φύσεως και αμφιβόλου προελεύσεως και γνησιότητας προσκομιζόμενο υλικό δήθεν τεκμηρίωσης. Είναι βέβαιο πως αν εφαρμοστεί η επίμαχη αντισυνταγματική διάταξη, τότε το Α1 Πολιτικό Τμήμα του Αρείου Πάγου θα δεχθεί αμέτρητες καταγγελίες εις βάρος όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων με πλούσια επιχειρηματολογία σχετικά με τη μη εξυπηρέτηση της εύρυθμης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, λόγω σωρείας οικονομικών σκανδάλων, υποστήριξης καταδικασμένων τρομοκρατών, επιδίωξης της δικτατορίας του προλεταριάτου. Κλείνοντας και προς επίρρωση των λεγομένων μου, παραθέτω τις τοποθετήσεις έγκριτων συνταγματολόγων και καθηγητών Νομικής και Συνταγματικού Δικαίου, όπως αυτές κατεγράφησαν στον Τύπο κατά τον δημόσιο διάλογο που ξεκίνησε για την αντισυνταγματικότητα της επίμαχης διάταξης:

- 1) Κωνσταντίνος Μποτόπουλος, Συνταγματολόγος πρώην ευρωβουλευτής.

<https://www.topontiki.gr/2023/01/23/botopoulos-sto-topontiki-gr-gia-mploko-se-komma-kasidiari-skopos-ke-mesa-enos-apoklismou/>

«...Το νομικό εμπόδιο έγκειται στο ότι το ελληνικό Σύνταγμα, όπως έχει καταστρωθεί κι εφαρμοστεί από το 1974, δεν επιτρέπει την απαγόρευση κομμάτων. Στο άρθρο 29 παρ. 1 αποδίδεται, κυρίως μέσω της λέξης “οφείλουν” – τα κόμματα είναι αυτά που, αυτοδεσμευόμενα, “οφείλουν” να υπηρετούν το

δημοκρατικό πολίτευμα-, η βούληση του συνταγματικού νομοθέτη για απόδοση της “ευθύνης” για συμμετοχή κομμάτων στο δημοκρατικό παιχνίδι στα ίδια τα κόμματα, όσον αφορά κάθοδο στις εκλογές, και στο εκλογικό σώμα, για την είσοδό τους στη Βουλή.

Το στίγμα γίνεται ακόμα πιο ξεκάθαρο αν ανατρέξει κανείς στα πρακτικά της Βουλής του 1974: δεν τίθεται ζήτημα ουσιαστικής αξιολόγησης της “δημοκρατικότητας” των κομμάτων, ο έλεγχος εκ μέρους του δικαστηρίου που ανακηρύσσει τους συνδυασμούς, δηλαδή Τμήματος του Αρείου Πάγου, είναι τυπικός, αφορά στη νομιμότητα και όχι στη σκοπιμότητα.

Ακόμα πιο υψηλό εμπόδιο θέτει η εντελώς σαφής διάταξη του άρθρου 51 παρ. 3 του Συντάγματος: η υποψηφιότητα προσώπου στις εκλογές δεν μπορεί να παραμεριστεί, σε περίπτωση ποινικής καταδίκης, παρά μόνο αν η καταδίκη είναι αμετάκλητη, δηλαδή έχει εξαντλήσει όλους τους βαθμούς κρίσης.

Η νομική ακροβασία γίνεται ακόμα πιο οριακή αν προστεθεί ο παραμερισμός κόμματος λόγω “παρένθετου” προσώπου, πίσω από το οποίο (θεωρείται ότι) κρύβεται ο “πραγματικός αρχηγός”. Η προσπάθεια να ρυθμιστεί και αυτή η -όχι απίθανη στον πραγματικό κόσμο- περίπτωση, θα μετέτρεπε την κρίση περί “δημοκρατικότητας” σε κρίση για σχέσεις **μεταξύ προσώπων και τον Άρειο Πάγο από δικαστήριο σε οιονεί μαντείο.**»

- 2) Ακρίτας Καΐδατζής Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Α.Π.Θ (Εφημερίδα Ποντίκι)

<https://www.topontiki.gr/2023/01/26/akritas-kaidatzis-sto-topontiki-gr-asafis-ke-epikindini-i-kivernitiki-rithmisi-gia-to-komma-kasidiari/>

«...Το μόνο βέβαιο είναι ότι απαγόρευση λειτουργίας πολιτικού κόμματος **δεν είναι επιτρεπτή**. Για να γίνει κάτι τέτοιο θα έπρεπε το Σύνταγμα να προβλέπει τη διαδικασία και το όργανο που θα αποφασίσει την απαγόρευση. Όμως η συνταγματική διάταξη για τα πολιτικά κόμματα (το άρθρο 29) καμία τέτοια πρόβλεψη δεν περιέχει.

Από εκεί και πέρα, ευθεία απαγόρευση συμμετοχής ορισμένου κόμματος στις εκλογές επίσης **δεν μπορεί να τεθεί**, διότι θα ισοδυναμούσε κατ’ αποτέλεσμα με απαγόρευση λειτουργίας. Η συμμετοχή σε εκλογές είναι η βασική λειτουργία των κομμάτων, αυτό που τα διακρίνει από τα απλά πολιτικά σωματεία...»

- 3) Ιφιγένεια Καμτσίδου, καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου στο Α.Π.Θ
- 4) Παναγιώτης Μαντζούφας, καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Α.Π.Θ

<https://www.ethnos.gr/Politics/article/242782/germanikomonteloapagoreyshskommatonferneiomhtsotakhssthboylhamfilegomenhssyntagmatikothtashprotoboyliatilenemantzoyfaskaikamtsidoy>

«...με την κίνηση Μητσοτάκη η δικαστική εξουσία αποκτά τη δυνατότητα να καθορίζει τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή όλων των ενδιαφερομένων πολιτικών κομμάτων. «Η απαγόρευση συμμετοχής στις εκλογές σημαίνει εξουθένωση του συνταγματικού δικαιώματος να ιδρύει κανείς και να συμμετέχει σε πολιτικό κόμμα. Επίσης συνεπάγεται εξουθένωση του πολιτικού δικαιώματος των κομμάτων να συμμετέχουν στις εκλογικές διαδικασίες. Για αυτό και εγείρει σημαντικά ζητήματα συνταγματικότητας».

«...Μαντζούφας και Καμτσιδου τονίζουν ότι για την υιοθέτηση ενός κανόνα που να απαγορεύει πρόσωπα και κόμματα που έχουν καταδικαστεί με αυτά τα χαρακτηριστικά απαιτείται συνταγματική αναθεώρηση. «Οι νομοθετικές απαγορεύσεις θα αναπαράγουν αυτά τα κόμματα, θα τα ενισχύσουν επικοινωνιακά και θα τα καταστήσουν ένα αντικείμενο συζήτησης. Και ενδεχομένως θα τους δώσουν την δυνατότητα να προσφύγουν σε ευρωπαϊκά φόρα, δηλ. σε διάφορους θεσμούς επικαλούμενα ότι φιμώνεται η ελευθερία της πολιτικής τους συμμετοχής. Αυτό το θέλει η ελληνική δημοκρατία;...»

5) Σπυρίδων Βλαχόπουλος καθηγητής της Νομικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α

<https://www.lifo.gr/articles/komma-kasidiari-eklogiko-mploko-kai-oi-ypoklopes>

«...Ωστόσο, καμία νομοθετική ρύθμιση δεν επιτρέπεται να έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα του 1975 συνειδητά απέρριψε την απαγόρευση ύπαρξης πολιτικών κομμάτων. Η δυνατότητα αυτή προβλεπόταν στο κυβερνητικό σχέδιο Συντάγματος, αποσύρθηκε όμως ύστερα από τις έντονες αντιδράσεις της αντιπολίτευσης. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι το Σύνταγμά μας στο άρθρο 51 παρ. 3 προβλέπει τη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ως συνέπεια αμετάκλητης (και όχι απλά πρωτόδικης ή τελεσίδικης) καταδικαστικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου. Υπάρχει, βέβαια, και το άρθρο 29 παρ. 1, το οποίο ορίζει ότι η οργάνωση και η δράση των πολιτικών κομμάτων οφείλει να εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η διάταξη όμως αυτή δεν μπορεί να ερμηνεύεται κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να καταλήγει κατ' ουσίαν στο ίδιο αποτέλεσμα που απέρριψε ο συντακτικός νομοθέτης το 1975, δηλαδή στην απαγόρευση των πολιτικών κομμάτων. Τέλος, ο όποιος αποκλεισμός από τις εκλογές θα πρέπει να σέβεται το ατομικό δικαίωμα της δικαστικής προστασίας. Δεν χρειάζεται, δε, ιδιαίτερη ανάλυση για το ότι ο έλεγχος από τον Αρειο Πάγο σε δύο μόλις ημέρες για ένα τόσο σοβαρό θέμα δεν πληροί τις προϋποθέσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Για όλους αυτούς τους λόγους υπάρχει στη νομική κοινότητα πολύ έντονος

προβληματισμός όσον αφορά τη συνταγματικότητα μιας νομοθετικής διάταξης που θα απαγορεύει την κάθοδο πολιτικών κομμάτων στις εκλογές, λίγους μάλιστα μήνες πριν από τη διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών. Αν είναι πράγματι αναγκαία η θεσμοθέτηση της δυνατότητας απαγόρευσης πολιτικών κομμάτων, θα έπρεπε να αναθεωρηθεί το Σύνταγμα...»

Σημειώτέον ότι η αντισυνταγματικότητα είναι πρόδηλη όχι μόνον εις ό,τι αφορά την νέα κυβερνητική τροπολογία αλλά και τις προηγούμενες φωτογραφικές διατάξεις του ν. 4804/2021.

- 6) Σημειώνει σχετικά ο καθηγητής Συνταγματικού δικαίου στο Α.Π.Θ Κώστας Χρυσόγονος

<https://www.parapolitika.gr/politiki/article/1238631/ta-senaria-gia-porta-apo-ti-vouli-stous-neonazi-sudagmatologoi-kai-nomikoi-analuoun-sta-p/>

«... Δεδομένου ότι το άρθρο 51, παρ. 3 του Συντάγματος επιτρέπει στον νομοθέτη να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα (τόσο το ενεργητικό όσο και το παθητικό) μόνο ως συνέπεια αμετάκλητης καταδίκης, η συνταγματικότητα της απαγόρευσης του άρθρου 93 Ν. 4804/2021 εμφανίζεται ήδη προβληματική. Ενδεχόμενη περαιτέρω επέκτασή της, κατά τρόπο ώστε να αποκλεισθεί η συμμετοχή πολιτικού κόμματος στις εκλογές, για μόνο τον λόγο ότι ένας υποψήφιος βουλευτής του έχει καταδικαστεί, όχι αμετάκλητα, για τα ίδια ή άλλα αδικήματα, θα επιδείνωνε ακόμα περισσότερο τον ανωτέρω προβληματισμό...»

- 7) Αλέξης Μητρόπουλος, πρώην Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής και επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Ε.Κ.Π.Α, σε τηλεοπτική συνέντευξη στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων της Βεργίνα Τηλεόραση τοποθετήθηκε αναφανδόν κατά της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης

<https://www.youtube.com/watch?v=Tgw8nSwvd8U>

«...αλλά ως νομικό που με καλέσατε βλέπω εδώ ένα απροσπέραστο συνταγματικό εμπόδιο... και ποιοι συνταγματολόγοι και για ποιο λόγο θα της υποδείξουν (εννοώντας την κυβέρνηση) να υπερβεί αυτό το δύσκολο συνταγματικό εμπόδιο...» και «...με δεδομένες τις συνταγματικές διατάξεις που αναφέραμε στους τηλεθεατές μας, η κυβέρνηση **δεν** πράττει σωστά να βάζει αυτή την νομοθετική πρωτοβουλία...»

- 8) Γεώργιος Καραβοκύρης, επίκουρος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του Α.Π.Θ

<https://www.kathimerini.gr/opinion/562262596/i-dimokratia-kai-oi-echthrois-tis/>

«...Ο περιορισμός του εκλογικού δικαιώματος στο άρθρο 51 παρ. 3 του Σ. απαιτεί αμετάκλητη ποινική καταδίκη. Η πιθανή απαγόρευση στους πρωτόδικα καταδικασμένους να συμμετέχουν σε συνδυασμό κόμματος, ως υποψήφιοι βουλευτές, περιορίζει υπέρμετρα, αν όχι ουσιαστικά τους στερεί το πολιτικό τους δικαίωμα. Στη σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία των κομμάτων και με δεδομένο το όριο του 3% για την είσοδο στη Βουλή, η ανεξάρτητη – υποχρεωτικά– υποψηφιότητα δύσκολα μπορεί να υποστηριχθεί ότι εκπληρώνει το εκλέγεσθαι.

Το δεύτερο σημαντικό συνταγματικό πρόβλημα προκύπτει από το άρθρο 29 Σ., το οποίο δεν προβλέπει μηχανισμό απαγόρευσης ή διάλυσης πολιτικού κόμματος. Δεν απομένει, συνεπώς, παρά ο τυπικός έλεγχος νομιμότητας που διενεργεί ο Άρειος Πάγος, δίχως να εξετάζει κατά πόσο το κόμμα όντως εξυπηρετεί την «ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος». Ενδεχόμενη απαγόρευση κόμματος επειδή εμφανίζει ως υποψήφιο πρόσωπο που έχει καταδικαστεί είναι λογικά αντιφατική: παρότι ο τελευταίος απολαμβάνει ατομικά το συνταγματικό του δικαίωμα, το κόμμα που θα τον φιλοξενήσει στον συνδυασμό του δεν μπορεί να λάβει μέρος, εν είδει κύρωσης, στις εκλογές. Η πρόταση της αξιωματικής αντιπολίτευσης να διευρυνθεί η απαγόρευση σε κόμματα των οποίων «οι καταστατικές διατάξεις ή ιδεολογικές διακηρύξεις ή η πολιτική δράση» παραβιάζουν τον αντιρατσιστικό νόμο, σημαίνει ότι ο Άρειος Πάγος θα αποφανθεί –σε στενές προθεσμίες– επί της ουσίας και το χειρότερο στο πεδίο των ιδεών και της ελευθερίας της έκφρασης. Από την άλλη, η κυβερνητική τροπολογία «Κασιδιάρη» εστιάζει σε κόμματα των οποίων η πραγματική ηγεσία έχει καταδικαστεί. Ο εντοπισμός της, ωστόσο, αν αναλάβουν το κόμμα «παρένθετα» πρόσωπα, δεν νοείται χωρίς αποδεικτική διαδικασία και δίκη, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η επίμαχη ρύθμιση αφήνει στον δικαστή το περιθώριο της σκοπιμότητας και της αυθαιρεσίας. Το ίδιο ισχύει και για την κυριαρχική δυνατότητά του να «αξιολογήσει» αν το κόμμα υπηρετεί το δημοκρατικό πολίτευμα «λαμβάνοντας υπόψη» τυχόν καταδίκη σε οποιοδήποτε βαθμό υποψηφίων βουλευτών ή ιδρυτικών μελών ή διατελεσάντων προέδρων του. Ο Άρειος Πάγος, όμως, ουδέποτε έχει ασκήσει και ούτε πρέπει να επωμιστεί αυτές τις ουσιαστικές κρίσεις....»

- 9) Χαράλαμπος Τσιλιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Διευθυντής Ινστιτούτου Διαφάνειας και Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου, Μέλος Επιτροπής Συνταγματικών Δικαιωμάτων Δ.Σ.Α

<https://www.politica.gr/kriti/x-tsiliotis-tuchon-antisuntagmatikotita-tis-tropologias-tha-prokalesei-akurosi-kai-epanalipsi-ton-eklogon/>

«Τυχόν αντισυνταγματικότητα της τροπολογίας θα προκαλέσει ακύρωση και επανάληψη των εκλογών»

«Είναι αμφίβολο εάν ενδείκνυται δικαιοπολιτικά, να επαφίεται με νομοθετική ρύθμιση στον δικαστή, ακόμα και τον ανώτατο ή τον συνταγματικό, με δικαστική κρίση η απαγόρευση κόμματος ή της συμμετοχής του στις εκλογές, ανεξαρτήτως της συμβατότητάς της με το Σύνταγμα και διεθνείς συμβάσεις προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων, κυρίως την ΕΣΔΑ. Τουναντίον, είναι ζήτημα του κυριάρχου Λαού (άρθρο 1 Σ σε όλες τις παραγράφους), ο οποίος έχει όχι μόνο την πολιτική αλλά και την νομική ευθύνη να αποφασίζει για το εάν ένα κόμμα θα πρέπει να εισέλθει στην Βουλή ή όχι και να αναλαμβάνει την σχετική ευθύνη. Περιορισμοί είναι θεμιτοί, όπως το όριο του 3%, είναι αμφισβητούμενο όμως εάν μπορούν φθάνουν μέχρι την απαγόρευση συμμετοχής. Εν πάση περιπτώσει το ζήτημα είναι ζήτημα *de lege* ή *de constitutione ferenda* και δεν θα μας απασχολήσει περαιτέρω εδώ.

Πέραν της δικαιοπολιτικής σκοπιμότητας, θα εξετάσουμε το ζήτημα της συμφωνίας ενδεχόμενης απαγόρευσης συμμετοχής με την προτεινόμενη ρύθμιση αλλά και με άλλες προτάσεις που έχουν δει το φως της δημοσιότητας, με βάση το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ. Το ζήτημα θα πρέπει να αντιμετωπισθεί συνταγματικά με μέτρο συνταγματικού ελέγχου το άρθρο 29 παρ. 1 Σ, το οποίο αφενός κατοχυρώνει την αρχή του πολυκομματισμού ως θεμελιώδη αρχή του Συντάγματος αφετέρου και ένα ατομικό πολιτικό δικαίωμα (*status activus*) ίδρυσης και συμμετοχής σε κόμμα αλλά και του ήδη ιδρυθέντος και λειτουργούντος κόμματος. Η ερμηνεία της διάταξης πρέπει να γίνει υπό το φως της δημοκρατικής αρχής και αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, όπως αυτές κατοχυρώνονται στο άρθρο 1 Σ και στις επιμέρους παραμέτρους των, των άρθρων 51 παρ. 3, 53 παρ. 1 και 55 Σ, που αφορούν έμμεσα το προκείμενο ζήτημα.

Η ίδρυση και λειτουργία ενός κόμματος, άρα και η συμμετοχή του στις βουλευτικές εκλογές, δεν υπόκειται στην επιφύλαξη του νόμου κατ' άρθρο 29 παρ. 1 Σ. Σύμφωνα με την διάταξη αυτή, όμως, οφείλει η οργάνωση και η δράση των κομμάτων να εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ως δημοκρατικό πολίτευμα εννοούνται όλες οι θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος. Άρα η όποια παρέμβαση του νομοθέτη και η απαγόρευση συμμετοχής στις εκλογές, είναι επιτρεπτή μόνο για την διασφάλιση της ελεύθερης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος. Δεν ενδείκνυται κατά τη γνώμη μου ο περιορισμός με όρους ή κυρίως με όρους του κοινού Ποινικού Δικαίου, όπως η διάπραξη ποινικών αδικημάτων, οιασδήποτε βαρύτητας και ποινικής απαξίας. Επιπλέον δε, ακόμα κι αν θέλαμε να ερμηνεύσουμε το Σύνταγμα με όρους του κοινού Ποινικού Δικαίου, και πάλι η καταδίκη για τα αδικήματα αυτά πρέπει να είναι αμετάκλητη. Τόσο οι περιορισμοί του άρθρου 51 παρ. 3 Σ που ισχύουν και για το άρθρο 55 Σ όσο και αυτοί για την ίδρυση και λειτουργία πολιτικού κόμματος κατά το άρθρο 29 παρ. 1 Σ πρέπει να ερμηνεύονται στενά, πάγια είναι η νομολογία του ΑΕΔ αλλά και του ΕΔΔΑ όπως και η θεωρία. Κατά συνέπεια, όσο κι αν είναι αόριστη η έννοια της διασφάλισης της λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, είναι έννοια συνταγματική, ο δε κοινός εκλογικός νομοθέτης πρέπει να την εξειδικεύσει με όρους Συνταγματικού

και όχι κοινού Ποινικού Δικαίου. Επίσης, δεν μπορεί η αμετάκλητη καταδίκη να μετατραπεί σε οριστική για τις ανάγκες της πολιτικής συγκυρίας.

Δεν ενδείκνυται συνταγματικά η επέκταση των περιορισμών πέρα από το γράμμα του Συντάγματος λόγω της στενής σύνδεσης του άρθρου 29 παρ. 1 Σ με την δημοκρατική αρχή. Συνεπώς, οι περιορισμοί που παραπέμπουν στην τέλεση ποινικών αδικημάτων και μάλιστα χωρίς την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, εκτός του ότι έχουν πρόβλημα με το τεκμήριο αθωότητας που κατοχυρώνεται υπερνομοθετικά στο άρθρο 6 παρ. 2 ΕΣΔΑ, έχουν πρόβλημα και από πλευράς άρθρου 29 παρ. 1 Σ.

Βεβαίως, η διάπραξη ποινικών αδικημάτων που στρέφονται κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος (άρθρα 134 επ. ΠΚ) και υπό προϋποθέσεις των άρθρων 187 και 187Α ΠΚ από την ηγεσία του κόμματος ή και από τα μέλη με την πολιτική κάλυψη της ηγεσίας μπορούν να αποτελέσουν πράξεις που στρέφονται κατά της ελεύθερης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος και να αποτελέσουν συνταγματικά επιτρεπτή απαγόρευση της συμμετοχής ενός κόμματος στις εκλογές. Εδώ, όμως, ανακύπτουν δύο ζητήματα: α) Είναι πρακτικά δύσκολο να το πράξει ο δικαστικός σχηματισμός που κρίνει τη συμμετοχή των κομμάτων στις εκλογές, ακόμα και της Ολομέλειας του ΑΠ μέσα σε δύο ημέρες, όπως προτείνεται και β) πρέπει να απαιτείται αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου. Εάν αυτό απαιτείται για την άσκηση του ενεργητικού εκλογικού δικαιώματος κατά το άρθρο 51 παρ. 3 περ. γ' Σ και για την άσκηση του παθητικού εκλογικού δικαιώματος κατά το άρθρο 55 Σ που παραπέμπει στο άρθρο 51 παρ. 3 Σ, θα πρέπει να ισχύει αναλογικά και για τη συμμετοχή του κόμματος στις εκλογές, όταν αυτή εξαρτάται από την ποινική συμπεριφορά των μελών του για τους λόγους που εξετάθησαν ανωτέρω.

Υπό αυτή την έννοια, συνταγματικά προβληματική είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 1 περ. β' ΕΝ και στις τρεις υποπεριπτώσεις του, όπως αυτό διαμορφώθηκε με το άρθρο 92 Ν. 4804/2021, καθότι εξαρτά την συμμετοχή στις εκλογές κόμματος από την ποινική συμπεριφορά του αρχηγού του και μάλιστα με οριστική και όχι αμετάκλητη καταδίκη. Το πρόβλημα αυτό προσπαθεί, βέβαια, να λειάνει το κυβερνητικό σχέδιο με την παραπομπή στον συνταγματικό όρο της «ελεύθερης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος», εξουσιοδοτεί όμως τον δικαστή να τον ερμηνεύσει και εφαρμόσει και με όρους του κοινού Ποινικού Δικαίου και μάλιστα χωρίς αμετάκλητη καταδίκη....»

«...Γι' αυτό κατά τη γνώμη μου ή θα πρέπει να αφήσει ο νομοθέτης τον Δικαστή, εν προκειμένω την Ολομέλεια του ΑΠ, να κρίνει αδέσμευτος από τις διατάξεις του Ποινικού Δικαίου εάν η οργάνωση και δράση του κόμματος εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, όπως απαιτεί το άρθρο 29 παρ. 1 Σ ή εάν θέλει να τον καθοδηγήσει, θα πρέπει να το κάνει μόνο για εγκλήματα που στρέφονται κατά της ελεύθερης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος και όσον αφορά άλλα ποινικά αδικήματα μόνο στο μέτρο που η πράξη ή πράξεις που συνιστούν διάπραξη των εν λόγω ποινικών αδικημάτων από την «πραγματική» ηγεσία ή τα μέλη του κόμματος βλάπτουν την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Επιπλέον δε, θα πρέπει να εξαρτήσει τη δικαστική κρίση από αμετάκλητη καταδίκη των φυσικών προσώπων από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο.

Όσον αφορά προτάσεις που επιχειρούν να συνδέσουν τη συμμετοχή κόμματος στις εκλογές με βάση συγκεκριμένη ιδεολογία, όσο απεχθής κι αν είναι αυτή, έρχονται σε αντίθεση όχι μόνο με το άρθρο 29 παρ. 1 Σ αλλά και με το άρθρο 11 ΕΣΔΑ, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΕΔΔΑ, καθότι σύμφωνα με την νομολογία του τελευταίου, κρίσιμο στοιχείο για την απαγόρευση κόμματος υπό την άποψη της παραπάνω διάταξης της ΕΣΔΑ είναι η συμπεριφορά της ηγεσίας ή των μελών του κόμματος με πράξεις βίας και όχι με βάση την ιδεολογία, ακόμη κι αν αυτή παραπέμπει σε πράξεις βίας.

Σε κάθε περίπτωση για την οποιαδήποτε ρύθμιση που αυτή επιλεγεί θα πρέπει να γίνει σαφές ότι επ' ουδενί πρέπει να θυσιασθεί η συνταγματική και διεθνοδοικαιική νομιμότητα για χάρη των όποιων θεμιτών ή μη ιδεολογικοπολιτικών σκοπιμοτήτων.»

Δεν γίνεται να νομοθετούμε στην «τούρλα του Σαββάτου»

Η ως άνω δημόσια τοποθέτηση - επιστημονική ανάλυση, καταδεικνύει ότι είναι αδιανόητο η Εθνική Αντιπροσωπεία να εκθέτει την Ελληνική Πολιτεία στον κίνδυνο της συνταγματικής εκτροπής, επιχειρώντας δυνάμει μιας ισχνης, όπως αναμένεται πλειοψηφίας, να καταστήσει ανενεργή την θεμελιώδη και Συνταγματικώς κατοχυρωμένη Αρχή της λαϊκής κυριαρχίας καθώς και να προκαλέσει, ενδεχόμενη ακύρωση και επανάληψη της εκλογικής διαδικασίας.

10) Αντώνιος Καραμπάτζος, Καθηγητής στη Νομική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α

<https://www.antoniskarampatzos.com/arthrografia-ston-typo/%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%B3%CE%BA%CE%B7-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%86%CF%81%CE%BF%CF%8D%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9/>

«...Η κατατεθείσα ρύθμιση της κυβέρνησης για τη δυνατότητα απαγόρευσης συμμετοχής πολιτικού κόμματος στις εκλογές προσκρούει πολλαπλώς στη συνταγματική τάξη της χώρας. Τυχόν δε υιοθέτησή της δημιουργεί ένα ιδιαίτερα επικίνδυνο προηγούμενο για την Ελληνική Δημοκρατία.

Κατ' αρχάς, όπως έχει ήδη ορθώς επισημανθεί στον δημόσιο διάλογο, η κατατεθείσα ρύθμιση αντιβαίνει στη βασική αξιολόγηση του συντακτικού νομοθέτη του 1975 να μην αποδεχθεί τη δυνατότητα διάλυσης ή θέσεως εκτός νόμου ενός πολιτικού κόμματος. Κατά τη συζήτηση, μάλιστα, για την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, ο εισηγητής της πλειοψηφίας είχε ταχθεί σαφώς κατά της υιοθέτησης της δυνατότητας θέσεως εκτός νόμου ενός κόμματος του οποίου η δράση θα έτεινε στην ανατροπή του ελεύθερου δημοκρατικού πολιτεύματος,

θεωρώντας κάτι τέτοιο επικίνδυνο για την ίδια την υπόσταση της δημοκρατίας. Στο δε άρθρο 29 § 1 Συντ. πράγματι περιελήφθη η πρόβλεψη ότι η οργάνωση και δράση ενός κόμματος οφείλει να εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, αλλά, όπως ορθώς γίνεται δεκτό από την κρατούσα γνώμη, η πρόβλεψη αυτή δεν μπορεί να δικαιολογήσει μία νομοθετική ρύθμιση περί απαγόρευσης πολιτικών κομμάτων. Σημειωτέον δε ότι ένα κόμμα ιδρύεται για να συμμετάσχει στις εκλογές· αν στερηθεί αυτή τη δυνατότητα, πρακτικώς τίθεται εκτός νόμου.

Εξόχως προβληματικό, επίσης, είναι ότι, σύμφωνα με την κυβερνητική πρόταση, επί του επίμαχου ζητήματος θα κληθεί να αποφανθεί ο Άρειος Πάγος (ΑΠ) σε μία διαδικασία-εξπρές (48 ωρών), στο πλαίσιο υποβολής των εκλογικών συνδυασμών (π.δ. 26/2012). Μάλιστα, ο ΑΠ θα πρέπει, εντός του συντομότερου αυτού χρόνου, να διαπιστώσει τη συνδρομή ή μη του όρου της «πραγματικής ηγεσίας» (του κόμματος) με όλα τα συμπαρομαρτούντα. Η ταχύτατη αυτή διαδικασία θέτει ζήτημα παραβίασης των άρ. 20 § 1 Συντ. **περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας** και άρ. 6 ΕΣΔΑ **περί δίκαιης δίκης**. Επιθέτει δε στον ΑΠ ένα δυσβάστακτο βάρος.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη ρύθμιση αντιβαίνει και στο άρθρο 51 § 3 Συντ., το οποίο και απαιτεί αμετάκλητη ποινική καταδίκη ενός προσώπου για τον αποκλεισμό του εκλογικού δικαιώματος, τελώντας, έτσι, σε αρμονία με το θεμελιώδες τεκμήριο αθωότητας. Αντιλαμβάνομαι ότι μία τέτοια ρύθμιση μπορεί να μην ικανοποιεί τις ανάγκες μιας συγκεκριμένης κατάστασης, αλλά αυτό λέει το Σύνταγμά μας και πρέπει να γίνει σεβαστό. Και ενώ οι κυβερνήσεις των τελευταίων ετών θα μπορούσαν να είχαν συμβάλει στην αποτελεσματική οργάνωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, ώστε να έχουμε φθάσει πλέον, μετά δέκα περίπου έτη από τη σύλληψη των μελών της ΧΑ, σε κάποιες αμετάκλητες καταδίκες, η παρούσα κυβερνητική πλειοψηφία τρέχει τώρα, λίγο πριν από τις εκλογές, να εκβιάσει τη συνταγματική τάξη της χώρας. Τέλος, ο εσπευσμένος και συγκυριακός χαρακτήρας της αναληφθείσας νομοθετικής πρωτοβουλίας κινδυνεύει, και δη εν μέσω προεκλογικής περιόδου, να πυροδοτήσει εντάσεις, να ηρωοποιήσει πρόσωπα και καταστάσεις και να ενισχύσει την αντισυστημική ψήφο. Υπό την πίεση δε των στιγμών, εισάγεται μία διαδικασία που δύσκολα μπορεί κανείς να προβλέψει πώς θα εφαρμοστεί σε μελλοντικές περιπτώσεις πέραν της τρέχουσας συγκυρίας...»

ΕΠΕΙΔΗ η κυβερνητική τροπολογία με τίτλο «Δικαίωμα κατάρτισης συνδυασμών στις βουλευτικές εκλογές αντικατάσταση παραγράφου 1 άρθρου 32 του Προεδρικού Διατάγματος 26 του 2012» παραβιάζει μεταξύ άλλων και όλως ενδεικτικώς: το άρθρο 20, το άρθρο 29 και το άρθρο 51 του Συντάγματος, το άρθρο 6 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ, το άρθρο 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 71 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, νοθεύει το δημοκρατικό πολίτευμα και τη λαϊκή κυριαρχία, καταργεί τις ελεύθερες εκλογές και απειλεί να αφαιρέσει ουσιαστικά το δικαίωμα του εκλέγειν από εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες πολίτες

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ
και με ρητή επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μου

ΖΗΤΩ

Να αποσυρθεί άμεσα η ως άνω αναφερόμενη τροπολογία, ώστε να διαφυλαχθεί το Σύνταγμα και το δημοκρατικό πολίτευμα από τις μεθοδεύσεις των κυβερνητικών παραγόντων που το επιβουλεύονται για να εξυπηρετήσουν ποταπές πολιτικές σκοπιμότητες.

Αρμόδιος Δικαστικός Επιμελητής παραγγέλλεται να επιδώσει νόμιμα την παρούσα προς τον Κωνσταντίνο Τασούλα, Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κάτοικο Αθηνών, Μέγαρο Βουλής, προς γνώση του και για τις νόμιμες συνέπειες βεβαιώνοντας ταυτόχρονα την παραλαβή ή την άρνηση παραλαβής του στην σχετική έκθεση επίδοσης στην οποία εντέλλεται να αντιγράψει ολόκληρο το κείμενο της παρούσας.

Δομοκός, 7 Φεβρουαρίου 2023

Ο Εξωδίκως Δηλών

Ηλίας Κασιδιάρης